

Forberedelser til dugnad

Mange borettslag og sameier har dugnader der beboerne deltar i arbeid med enklere vedlikehold og hagearbeid. På denne måten bidrar de til et godt bomiljø ved at fellesarealene blir vedlikeholdte. Alternativet til dugnad er å betale andre for å gjøre jobben. I tillegg til å være en økonomisk besparelse, er dugnaden også en sosial arena. Men hva må styret være obs på?

Frivillig å delta på dugnad, men kan belønne de som deltar

Det er ingen dugnadsplikt, og man kan heller ikke ilegge noen et dugnadsgebyr for å ha unnlatt å møte opp. Styret kan derimot velge å belønne de som stiller opp på dugnad. Forutsetningen er at arbeidet er enkelt og kan utføres av vanlige folk, og ikke et arbeid som krever spesialkompetanse.

Typiske dugnadsoppgaver

- Opprydding og feiing av gårdsplass,
- klipping av hekke, busker og gress,
- enklere maleoppgaver,
- sette i stand lekeplassen eller uteplass,
- beplantning på fellesarealet, eller
- enklere byggeprosjekter som for eksempel leskur til sykkelparkering.

Hva trenger boligselskapet (styret) å forberede

- **Ved planlegging vurdere hvilket arbeid som egner seg som dugnad.** Et godt råd er at større arbeid og arbeid med høy risiko bør utføres av innleide fagpersoner, mens enklere oppgaver med lav risiko kan utføres på dugnad.
- **Vedlikeholde arbeidsutstyr** som gressklippere, tilhenger, håndholdt utstyr et. slik at dette er i god stand før dugnaden, samt gi opplæring i bruk.
- **Sørge for instruksjon/opplæring fra utleier** ved bruk av innleid utstyr.
- **Kompetansebevis:** Forsikre seg om at de som utfører arbeid som krever sertifikat eller kompetansebevis har dette.
- **Sikker-jobb-analyse:** Den ansvarlige for dugnaden (styret) må forsikre seg om at arbeidet kan utføres på en fullt forsvarlig måte. Vi anbefaler at det utføres en sikker-jobb-analyse før dugnaden. Se eksempel nedenfor.

I og med at dugnaden kan omfatte aktiviteter som kan føre til personskade, skal det vurderes hensiktsmessige tiltak. Oppgavene bør være av en slik karakter at de kan utføres uten særlig forkunnskaper, men dersom noen beboere har spesiell kompetanse er dugnad også en anledning til å dele dette med fellesskapet.

Hvordan motivere til deltakelse på dugnaden?

- Informere i god tid om når dugnaden skal være og hvilke oppgaver som skal gjøres.
- Ha gjerne fast årlig tidspunkt for dugnaden.
- Stelle til en sosial sammenkomst etter dugnaden. Dette kan være med enkel servering av mat og drikke, eventuelt en større sammenkomst. Ansvar for sammenkomsten kan være en dugnadsoppgave.

Har styret arbeidsgiveransvar?

Styret har ikke noe formelt arbeidsgiveransvar for beboere som deltar på dugnad. Beboere regnes ikke som arbeidstakere i denne sammenheng.

Når gjelder byggherreforskriften?

For dugnadsarbeid som har preg av bygge- eller anleggsaktivitet, så gjelder i utgangspunktet ikke forskriften for denne typen arbeid. I noen tilfeller utføres noe av arbeidet på dugnad, mens resten utføres som ordinært arbeid. Hvorvidt dugnadsarbeidet skal vurderes som en del av bygge- eller anleggsarbeidet, må blant annet sees i lys av hvilken risiko arbeidet vil ha for de som utfører dugnadsarbeidet og de ordinære arbeidstakerne, og hvem som i praksis faktisk organiserer og leder dugnadsarbeidet. Den delen av arbeidet som utføres som ledd i næringsvirksomhet, omfattes av byggherreforskriften.

Inkludere dugnadsarbeid i HMS-arbeidet

I og med at dugnad kan omfatte aktiviteter som kan føre til personskade, så anbefales styret å inkludere dugnadsarbeidet i Internkontrollen. I denne forbindelse må styret vurdere omfanget av de skadene som kan inntreffe, og iverksette nødvendige tiltak. Eksempelvis vil felling av trær kreve mer omfattende tiltak for å hindre episoder som kan true liv og helse, enn hva luking i blomsterbed, planting og raking av plen vil medføre.

Stillas

Ved å hente inn et stillas i forbindelse med dugnad, er det viktig å huske på at dette skal være godkjent før bruk og at det er kompetansekrav til den som setter opp et stillas. For alle som skal jobbe på et stillas (ikke inspeksjon/kontroll) kreves det at disse har fått nødvendig brukeropplæring, se [§ 17-5 i forskrift om utførelse av arbeid](#). Dette er opplæring som eksempelvis kan gis av den som bygger stillaset.

Arbeid på helligdager

I [lov om om helligdager og helligdagsfred](#) defineres hva som menes med helligdager samt hvilke hensyn en skal ta, med tanke på støy.

Sikker-jobb-analyse i boligselskap

Sikker-jobb-analyse (SJA) er en vurdering av arbeidet som skal utføres og at dette kan utføres på en forsvarlig måte i forhold til helse, miljø og sikkerhet.

Vi anbefaler at det blant annet før en dugnad utføres en sikker-jobb-analyse. SJA-skjema finner du i BevarHMS portalen under HMS-håndbok i skjemasamlingen.

Eksempel

Oppgave	Risiko	Tiltak
Gressklipping med ordinær selvgående gressklipper.	Person har liten eller ingen erfaring med bruk av gressklipper. Bratt terreng eller skråning som kan medføre at en sklir eller velt med fare for kutt- eller klemskade. Fremmedlegemer på plenen som kan bli kastet ut av maskinen og treffe person eller materiell. Fjerning av tilstoppet gress med fare for kuttskade. Påfylling av bensin med fare for brann.	<ul style="list-style-type: none"> - Instruksjon av en erfaren person. - Gjennomgå sikkerhetsreglene for gressklipper, se bruksanvisning. - Sikre at gressklipper er vedlikeholdt før sesong.

Aktuelle lenker

- BevarHMS / HMS-håndbok
- Arbeidstilsynet: [Forskrift om utførelse av arbeid > Fjerde del: Krav til arbeid med fysiske risikofaktorer > Kapittel 17. Arbeid i høyden > § 17-5. Krav til opplæring av bruker av stillas](#)
- Huseierne.no: [Vedlikehold i sameier - hvem har ansvaret?](#)
- Lovdata: [Lov om helligdager og helligdagsfred](#)
- Bate: [Finnes det regler for dugnad i borettslag og sameier?](#)
- Nobl: [Tid for dugnad: - Ulovlig å straffe hjemmesitterne](#)
- Usbl: [Dugnad i borettslag og sameier](#)